

היכל המשפט

גיליון 16 – שבט תשפ"ה

מתוך שיעורי הפרקטיקה של רבני בית הדין שליט"א

היכל המעשה

תניה מכללא

מדוע בחוזים נכתב כי הדירה ניתנה במצב ASIS ולא נכתב בפירוט כי הדירה נמסרת במצבה כפי שהיא ■ מה עלה בגורלו של החוזה האנגלי מלפני מלחמת העולם הראשונה ■ האם העובד מחוייב לעבוד למרות שבחשכם העבודה לא נכתב שהוא גם צריך לעבוד אלא רק את הסדרי השכר ■ מה גרם להגר"ש רוזובסקי לבקש להוריד את הספר ממכשש הדפוס.

הנכונות ובצורה הברורה ביותר אינו רק עניין של סגנון, אלא עמוד תווך של תוקף ומהות החוזה, ומונע אי הבנות ומחלוקות עתידיות.

'ברחל בתך הקטנה'

הדיוק הלשוני, כפי שמלמד אותנו יעקב אבינו בספרו עם לבן, הוא קריטי למניעת פרשנות עתידית שגויה. הביטוי 'ברחל בתך הקטנה' אינו סתם ביטוי, אלא ניסוח מדויק שנועד למנוע כל אפשרות של הטעיה. מתוך כך אנו למדים את חשיבות הבחירה המדויקת של המילים, ההקפדה על נוסח ברור, והימנעות מכל אפשרות של פרשנות דו

באנגליה של ערב מלחמת העולם הראשונה, נחתם חוזה בין אדם לקבלן, ובו נקבע כי שכרו של הקבלן מותנה בכך שמהנדס פלוני יאשר כי המבנה שהקים הקבלן עומד בדרישות החוזיות. הקבלן ביצע את העבודה, אך המהנדס לא נתן את האישור. בית המשפט באנגליה נדרש לשאלה אם זכותו של הקבלן מותנית באופן מוחלט באישור המהנדס או שיתכנו חריגים לכך - למשל, כאשר המהנדס לא נתן את האישור בשל מחלה או בשל סכסוך שכנים בינו לבין הקבלן. על פי פשוטו של חוזה, אין הקבלן זכאי לשכרו גם במקרים אלה, שכן המהנדס לא נתן אישור כנדרש, אולם תוצאה כזו היא אבסורדית. כוונת הצדדים הייתה להבטיח שהקבלן יקבל את שכרו בתנאי שהבניין עומד בדרישות החוזה. אישורו של המהנדס הוא אך מנגנון עזר

משמעותי. הדיוק הלשוני אינו רק עניין של אסתטיקה, אלא כלי מרכזי למניעת סכסוכים עתידיים.

דקדוק בנוסח השטר: הקפדה על כל פרט

הקפדה על נוסח השטר ודיוקו היא חיונית. כל מילה, כל פסיק, וכל סעיף - כולם בעלי משמעות משפטית מכרעת. במקרים רבים, הפרשנות של החוזה תלויה בפרטים הקטנים ביותר, ובלעדיהם עלולה להיווצר אי בהירות משמעותית. דוגמא לכך היא סיפורו של הגר"ש רוזובסקי, שבאחת הפעמים התקשר בדחיפות להוצאת 'מוריה' שצריך לתקן משהו דחוף בחידו"ת שמסר להדפסה אצלם, ויש צורך דחוף להוריד את הקובץ ממכשש הדפוס על מנת לתקן את התקלה החמורה, לאחר מעשה התברר שהבעיה הייתה, שבמקום אחד נכתב נקודה במקום פסיק.

במקרה מסוים, שעלה לאחרונה על שולחן בית הדין יהודי קנה מגרש תמורת 30,000,000 דולר, והוסכם שישלם חלק מהסכום בדירות. החוזה קבע שעד 50% מהסכום ניתן לשלם בדירות, אך לא פירט את מועד התשלום. למעשה בשל מקרה שקרה מחירי הדירות באותו מקום ירדו פלאים, המוכר ניסה לתבוע את מלוא הסכום בכסף, בטענה שהיה אומדנא דמוכח שאינו מוכן למקח שכזה אלא מפני שחשב שמחירי הדירות עולים. היעדר דיוק בנוגע למועד התשלום הוביל לחילוקי דעות של ממש בין

להבטחת קיומו של תנאי עיקרי בחוזה. כשלונו של מנגנון העזר אינו צריך לגרום אחריו שליליה של זכות הקבלן לשכר. בהכרעת הדין הובהר כי בנסיבות שנוצרו יש להתאים את החוזה לנסיבות החדשות ולקבוע מהנדס חליפי, כדי למנוע תוצאה אבסורדית ולהגשים את כוונת הצדדים. ללא התערבות כזו בחוזה, יישלל מהקבלן שכרו אף שקיים את המוטל עליו, והמומין יתעשר לא כדי על חשבוננו. הנכונות להתערב בטקסט כוונת הצדדים ונאמנות לרוח הטקסט, במקרה זה מציבה את הפרשן בחזית הבמה. אך מעשה הפרשנות משקף הבנה ראויה של כוונת הצדדים ונאמנות לרוח הטקסט.

ניקח לדוגמא בעל אולם שהזמין מנגר 20 פלטות עץ עבות ו 40 חמורים, ולאחר שהספק הביא לו על פי המתבקש 20 פלטות עץ ועוד 40 רגלים לפלטות, החליט בעל האולם לתבוע את הספק על כך שעל פי ההזמנה הוא אמור לספק לו חמורים ממש כלומר 40 חמורים ההולכים על ארבע, הספק טען כי ברור לכל בר דעת כי כוונת הצדדים הייתה על רגלים לפלטות הנקראים כפי הציבור חמורים ולא על חמורים ממש.

דוגמאות אלו ממחישים לנו את העובדה כי פעמים רבות על אף שבחוזה כתוב דבר אחד כוונת הצדדים היה למשהו אחר, וברור הדבר שיש לתת מקום לכוונת הצדדים ולא רק לטקסט האמור בחוזה.

תניה מכללא

על אף שהחוק נותן למילות הכתובות משמעות עלינה, פעמים בתי המשפט התעלמו מהאמור בחוזה ונתנו מקום נכבד למהות ההסכם וכוונת הצדדים מכוח המושג 'תניה מכללא' תניה מכללא פירושו תנאי שלא נאמר במפורש בחוזה, אך רואים אותו כאילו היה מובן מאליה לשני הצדדים, בעת חתימת החוזה, שתנאי כזה הוא חלק מהחוזה. חובתו של העובד לעבוד בתמורה לשכרו, ברוב המקרים אינה נכללת במפורש בחוזה העבודה, אך היא בגדר תנאי מכללא, שהרי ברור מדוע התקבל העובד למקום העבודה.

תבנא לדינא

בסביבה בה כל פסיק מקבל משמעות משפטית, חשיבות הדיוק הלשוני בהסכמים ובחוזה היא עצומה. השימוש במילים

הענין העליון

- דבר העורך
- היכל המעשה
- מבי מדרשא
- שואל בעניין
- היכל הצדק
- הלכה ומעשה
- שו"ת עם רבני בית הדין

דבר הורח ~

סיפורה של היכל המשפט

השבוע הגיע למזכירות בית הדין מכתב פשוט, כמעט צנוע, אך גלום בו סיפור עוצמתי, סיפורו של היכל המשפט עצמו, כפי שהוא משתקף דרך עיניים של לומד תלמיד חכם. מכתב זה, שנכתב בידי תלמיד חכם הלומד חושן משפט זה כמעט עשרים שנה, הוא יותר מסתם מכתב, הוא מראה לנו את הדרך הארוכה והמפותלת, המלאה באתגרים ובניצחונות, המוכרת לכל מי שלומד חושן משפט.

כמעט עשרים שנה! עשרים שנה של התעמקות עמוקה בפסיקת הראשונים והאחרונים, של שליטה מושלמת בשיטות הפוסקים, של שעות אינספור של לימוד ועיון. אך למרות כל ההישגים, למרות השליטה המרשימה בחומר, הגיעה נקודת משבר. הוא, התלמיד החכם, מצא עצמו חסר אונים מול שאלת הלכה למעשה. הידע התאורטי, המרשים ככל שיהיה, לא הצליח להתממש במציאות המורכבת של עולם המשפט. הוא הרגיש את הפער, את התהום הפעורה בין התיאוריה למציאות, בין האולם הסגור של הלימוד לבין הזירה החיה של בית הדין. הוא הרגיש אבוד.

השבוע נסגר המעגל, פניה ממשרד עורכי דין מכובד וגדול. בקשה למסור שיעור במשפט העברי. הזדמנות להעביר את הידע, והנה, בפעם הראשונה, הוא מרגיש בטוח. בטוח בעצמו, בטוח במקום שלו, אינו חושש מדימוי מילתא למילתא.

המכתב הזה, הפשוט לכאורה, מתאר בכמה מילים את סיפורו של היכל המשפט. הוא מראה את הדרך הארוכה והמפותלת, הוא מראה את האתגרים הרבים שמלווים את הלימוד וההבנה של ההלכה, אבל יותר מכל, הוא מראה את ההגשמה, את הרגע שבו הידע התיאורטי מתחבר למציאות, שבו הלימוד הופך למעשה.

יהי רצון שנזכה כולנו ללמוד וללמד לשמור ולעשות, ולקיים את כל דברי תלמוד תורה באהבה.

בברכה רבה

שלי רב אני לומד בכולל חשוב ומוערך, בעל שם טוב בקהילה. הלימודים מאתגרים ומעשירים אותי מאוד, ואני מרגיש התקדמות משמעותית בתורה וביראת שמים. אך לצערי, מתעוררת בעיה קשה הראש כולל מוריד, לעיתים קרובות לטעמי ולטעמו של הציבור, ממילגת האברכים באופן שאינו מוצדק. שאלתי היא האם מותר לי לאסוף כספים מהציבור עבור הכולל ולקחת להשלים את המילגה, ולהגיע לסכום שאני סבור שהוא ראוי לי?!

אני מודע כי מצד אחד, ישנה חשיבות עליונה לכבוד הכולל ולסמכותו. גיוס כספים עצמאי עלול להיתפס כמעשה שאינו ראוי, כפגיעה בסמכות הנהלת הכולל, ואף כמעשה של חוסר אמון. ולכן אני יעשה זאת ברגישות המירב.

אך השאלה האם מצד ההלכה ברגע שאני אוסף כסף עבור הכולל הרי שאני מחוייב להעביר זאת לראש כולל, ולא להשאיר זאת לעצמי למקרים בהם הוא מנכה לי מהמילגה שלא כדין.

תשובות למדור זה ניתן לשלוח במייל המערכת

(ולצייץ עבור שואל כעניין)

heychalhamishpat@gmail.com

מבי מדרשא

'מבית דינו של היכל'

נידונים הלכתיים המתפרסמים במאגר השו"ת באתר היכל המשפט - ובקו המשפט שלוחה 3

...

הורים שאמור להיות להם פגישה עם המנהל של התלמוד תורה על כל מיני ליקויים כדי לשפר את העניינים בתלמוד תורה, האם מותר להם להקליט את השיחה ללא ידיעתו באופן שכל המטרה היא בשביל תיקון הליקויים כדי להוכיח לו דברים ולאמת את הדברים שהוא אומר עם הדברים שנעשים בפועל.

נענה על ידי הרה"ג מנחם שכטר שליט"א

~ • ~

ביהכנ"ס שלפני קריאת התורה לא היה כהן, ולכן מכרו את עליות ראשון ושני, ומיד אחר המכירה נכנס כהן לביהכנ"ס, ונשאלה השאלה האם המכירה בטלה או שצריך לומר לכהן לצאת ומי שקנה את העלייה זכה.

נענה על ידי הרה"ג יוגב בוטה שליט"א

~ • ~

ראובן שלח את שמעון לבצע עבורו שליחות להביא חלונות ממקום הזמנה בתשלום, לבסוף אחרי שהתחיל ללכת ושכר רכב סי טי קאר המתקין של החלונות אמר שהוא לא יכול היום ולכן ביטל את השליחות של שמעון, שמעון אמר שהכל בסדר והוא לא צריך לשלם לו, והשאלה האם באמת מעיקר הדין הוא פטור או שהוא חייב. והאם צריך ראובן לידע את שמעון שיש כאן חוב והמחילה היא ספק בטעות?!

נענה על ידי הרה"ג טוביה קהת שליט"א

~ • ~

האם מותר לתפוס מקום לחברו באוטובוס.

נענה על ידי הרה"ג ישראל יצחק משי זהב שליט"א

~ • ~

נהוג באולמות או במסעדות לתת 'טיפ' האם זה דבר שבחובה או לא, לדוגמה אחד נמצא במסעדה או בחלק מהאולמות שהמלצרים או הנהגלה דורשים 'טיפ' האם מצד חושן משפט חייב לתת להם או שזה דבר שהוא לא חובה או רצוי.

נענה על ידי הרה"ג נחום הפנר שליט"א

הצדדים. דוגמא זו מדגישה את הצורך בהגדרות ברורות של כל תנאי החוזה, כולל מועדי תשלום, אופן התשלום, ואחריות כל צד.

בין דקדוק לשכל הישר

השימוש במונחים משפטיים לא ברורים בחוזה, כגון 'מצב ASIS וכיוצא ב מעורר קשיים רבים בפרשנותם. ולכן למרות העובדה שפעמים רבות הנטייה שלנו כדיינים או בוררים להשתמש במילים מהונדסות, הרי שחובתנו הוא להשתמש במילים הכי פשוטות והכי מובנות לכל בר בי רב דחד יומא.

רבות אנו מוצאים בדברי הפוסקים את התתייחסות לאומד דעת הצדדים הרמב"ם הלכות מכירה פרק כו, ח כתב...וזה עיקר גדול ככל דברי משא ומתן הולכין אחר לשון בני אדם באותו המקום ואחר המנהג, גם המהרי"ק שו"ת מהרי"ק סימן זכת'...ג"ל דבר פשוט הוא דבלשון שטרות וכל כיוצא בזה יש להלך אחר לשון בני אדם. הריב"ש 'סי' ת"פ) קצת סייג הדברים וכתב ד'לעולם אין מפרשים לשון השטר במה שאין רגילות לעשו'.

פרשנות חוזים היא משימה מורכבת הדורשת שיקול דעת מעמיק. ודרשות איוון בין דבקות בלשון החוזה לבין התחשבות בכוונת הצדדים ובשכל הישר. הבנה מעמיקה של עקרונות אלו תסייע הן לעורכי דין והן לשופטים לפרש חוזים בצורה נכונה, צודקת והוגנת.

הלכה ופס"ד

הרה"ג שמואל איצקוביץ שליט"א

חברות בע"מ בהלכה - חלק ב'

בחלק הקודם עמדנו על שורש ההמצאה של חברה בערבון מוגבל שמופרדת מהבעלות של מחזיקי המניות ונחשבת מבחינה חוקית לישות בפני עצמה. להלן התייחסות הפוסקים להמצאה זו

השיטה הראשונה הובאה בקובץ יד שאל (עיינין שם מעמוד לה) מהגר"ש ויינגרט שמקבלים את החוק כפשוטו, החברה היא ישות עצמאית שקונה ומוכרת ותובעת ובעלי המניות אינם בעלים אלא יש להם רק זכות בקבלת הרווחים. והביא שקדמו בשו"ת מהרי"א הלוי (איטינגא ח"ב סי' קכ"ד) לענין איסור כל יראה בבעלי מניות של מפעל שמייצר חמץ דאין הנכסים שבמפעל בבעלות מחזיקי המניות.

ראוי לצטט מדבריו שם, ועל כן אבוא ואנסה לבאר את הבעיה השנית שהעמדתה בראש שאלתנו והיא לנתח את טיבה ומהותה של חברה כזו, אולי בדרך זו נבוא לידי היתר גמור אף לכתחילה. הנה אין ספק שצדק המהרי"א הלוי ז"ל כשראה שלא הרי השותפות הזאת כהרי שותפות אחרת, וכל החילוקים החיצוניים הנראים לעין אין צורך להזכירם כי רבים הם; ונראה בעליל שהבעלות של בעלי המניות היא מוגבלת לא בלבד באופן שהזכיר המהרי"א לחיוב, דהיינו שאין לו רשות וכו. כנ"ל אלא אף לשלילה כי למשל כשיש לו למי שהוא תביעה נגד החברה ולחברה אין לשלם, אז אין לו להתובע רשות לתבוע את בעלי המניות לדין ולכלל היותר יוכל לקחת את נכסי החברה וממילא המניות תפסדנה בערך את שווים אבל בשום אופן אין לו רשות לנגוע בנכסיו הפרטיים של בעל המניה. — וכל החילוקים הללו אפשר לבאר ולכלול בקיצור אם נגדיר ככה: הבעלות של בעלי המניות אינה אינדיבידואלית כלומר מקושרת עם הבעל כשם שמצינו את המושג "ממוניה" בב"ק שפירשו הוא אחראי בכל מובן בעד ממונו ונכסיה אינו ערבין ליה, בעוד שהכא כל בעלות מוגבלת בחלק שיש לו במניות כאילו הוא קבל את החלק הזה מאחר וכל אחריותו תלויה רק בחלק שקבל וביותר אחראי הוא אותו האחר שנתן לו את החלק ואותו האחר אינו במציאות כלל אלא זהו כלל (געזאמטהייט) הנכסים השייכים להחברה וכאילו הנכסים האלה היו אישיות בפני עצמה וזה הנקראת במשפט המודרני אישיות משפטית (יוריסטישע פערזאן) וכזה היא באמת העמדה המשפטית של ה"אקטיענגעזעלשאפט" במשפט המודרני.

והיו שסברו שא"כ החברות הם הפקר [ומעדות תלמידי החזו"א כך נקט הוא למעשה בחברות ממשלתיות (מהגרש"צ רונבלט שליט"א. ועי' בקונטרס תקנת הריבית ח"א שהביא בזה מכתב תלמידי החזו"א להמנח"י לגבי הפרשת תרו"מ מכח בעלות הממשלה). אמנם לענין איסור ריבית בחברות ממשלתיות יש להתיר מצדדים נוספים ואכ"מ].

ולפי זה מצד רווחי הממון מותר להיות בעל מניות יחיד של חברה שרווחיה מאיסורי תורה ולקבל את הרווחים, אמנם יהיה אסור להורות לחברה לבצע איסורים וכו' שפעולות האיסור שעושה החברה מכח בעל המניות יש לחשוש לאיסור מצדדים אחרים.

אך למעשה דעת רוב הפוסקים וכך התקבל למעשה [חלק מהסוברים כן (לפי א' ב') ברית יהודה פרק ב' הערה נט. חוט שני ריבית סוף פ"ח. מנחת שלמה סי' כח. קובץ תשובות ח"ג. תשובות והנהגות יור"ד סי' תכא]. דודאי שיש בזה דין גזילה ושלא כהגדרת החוק החברה לפי ד"ת שייכת לבעליה. ובעלי המניות הם הבעלים והם אלו שמוכרים וקונים.

ומה שאין הבעלים חייבים כשיש חובות לחברה יתכן והוא תנאי בממון וכאפותיקי מפורש שלא יהיה פרוען אלא מהחברה. (היו שפקפקו שאין דעת קונה המניות לתנאי ולאפותיקי אלא מתכוין לפי דיניהם דווקא, אולם הדעה הרווחת שבעלי החברה - המניות מעוניינים בתוצאה ולא בדרך הנצרכת מבחינה הלכתית (וכן חוקית - משפטית), ולכן אם עפ"י ד"ת צריך להיות בצורה של אפותיקי יהיה התנאי שיהיה אפותיקי).

ובחברות ממשלתיות ג"כ יש דעות (עי' שבט הלוי ח"ה סי' קעב ומנחת יצחק ח"ט סי' קיא) שנחשב לממון הציבור.

הדברים האמורים הם באופן שלמחזיקי המניות יש אחריות ושליטה על הנעשה בחברה. אמנם יש לדון לגבי שותפות בהחזקת מניות שאינה משפיעה על התנהלות והחלטות החברה, האם גם היא נחשבת לבעלות ושותפות גמורה או שאין בהחזקת מניות בלי שליטה בעלות אלא רק זכות לקבלת רווחים וכדו'.

ויתבאר אי"ה בחלק הבא.

מדור זה עוקב אחרי סכסוכי שבנים, ומטרתו להציג בפניכם את שני צידי המתרס, ולהביא תמונת מצב מרתקת ונקודת מבט שונה.

ה'שנ"ג ה'תש"ל

תשלום ועד בית

ה'שנ"ג הראשון ה'תש"ל

כבר שנים שתשלום ועד הבית משולם באופן שוויוני בין בעלי הדירות, כלומר מחלקים את סך ההוצאות הכללי בין כלל הדיירים, לאחרונה נכנס דייר חדש בשכירות, וכניסיון להתחמק משלם את חלקו בהוצאות המגורים, טוען הוא כי שיטת גבייה זו אין בה כל צדק, וטעמו ונימוקו עמו, שמאחר ובעלי דירות גדולות יש להם באופן תיאורטי חלק גדול יותר ברכוש המשותף, וממילא הם צריכים לממן את ההוצאות בהתאם לחלקם, כשם שברור לכל בר דעת ששותפים כל אחד אמור לשאת בהוצאות העסק ביחס לחלקו. למעשה אכן על פי החוק היבש זוהי אכן ברירת המחדל, אלא שחלוקה זו אין בה שום היגיון, שהרי הוצאות הבית המשותף נובעות משימוש ברכוש המשותף וא"כ צורת החלוקה אמורה אם כך להיות לפי השימוש, כלומר לפי מספר הדיירים בכל דירה, שהרי מה טעם לחייב זוג אנשים בגיל העמידה המתגוררים בדירת רחבת ידים שכל שימושם ברכוש המשותף מסתכם בעליה וירידה במדרגות, יותר ממשפחה בת 3 נפשות המתגוררת בדירה קטנה, ורוב היום ונמצאים בחדר המדרגות.

לפני כחודש סוף כל סוף עברתי ברוך ה' ליחידת דיור קצת יותר גדולה ומרווחת, השבוע פנו אלי מנציגות ועד הבית שאני צריך להעביר סך 600 ₪ עבור תשלום ועד הבית לחצי שנה הקרובה, לשמע המחיר המפולפל הערתי את תשומת לב הנציג כי מדובר במחיר גבוה מאוד, לתומו ענה לי שזה המחיר שכולם משלמים עבור ההשתתפות בהוצאות המרובות, הכוללות ניקיון, טיפוח וחשמל. לשמע תשובתו גברה תמיהתי, מה זאת אומרת כך כולם משלמים ?, אתה בא לומר לי שהיחידה בה אני מתגורר שהיא בעצם חלק מדירה מפוצלת צריכה לשלם סכום שווה לשאר הדיירים, כלומר דירה זו משלמת מחיר כפול, בגלל שפיצלו אותה לשתי יחידות ? מה הפשט בזה ? הרי לפי החוק משלמים לפי גודל הדירה, כלומר כל אחד אמור לשלם לפי חלקו ברכוש המשותף, שהרי מי שדירתו גדולה יותר יש חלק יחסי גדול יותר ברכוש המשותף, ומשכך אמור לשאת בתשלום באופן יחסי לפי חלקו, ומשכך באיזה זכות מחייבים אותנו לשלם כפי שמשלמים בעלי דירות כפולות ומכופלות מאתנו.

תגובות למדור זה ניתן לשלוח ל b0733831747@gmail.com

מכתבים לארכת

למעשה הצגתי את תמיהתי בפני מו"ד ראש הכולל שמדפיס לנו את העלון בכל פעם, והוא האיר את עיני שאם רק נפתח את העיניים נראה כי רוב המריבות והסכסוכים נוצרים מטיפוס על עצים, וכי את רובם ככולם היה ניתן לפתור, לו רק הצדדים היו מקשיבים אחד לשני, כמו במקרה הזה אותו שכן שרצה להדליק סבר שהשכן המבוגר הינו סתם שכן טרדן וצר עין וכל עניין הבטיחות הוא רק תירוץ, שהרי אף הוא לא סבר מעולם להדליק ללא בית מנורה, וכנ"ל השכן המוחה החליט בדעתו כי הנ"ל הוא שלעפער ומן הסתם רוצה להדליק בלי לקחת אחריות על מעשיו, וכך נוצרה מריבה, רק השכן השלישי שהקשיב לצדדים נוכח לראות שאכן אין כאן כלל ויכות, ובזה באה המחלוקת לסיימה.

בגיליון הקודם במדור היכל הצדק הובא סיפור על אודות שכן שרצה להדליק נרות חנוכה בכניסה לבניין ואחד השכנים התנגד בתוקף עד שבא השכן השלישי ופשר ביניהם על ידי הצעה להניח את הנרות בתוך בית זכוכית לשם בטיחות. אודה ולא אבוש כי קראתי את המדור כמה וכמה פעמים ולא הצלחתי להבין, ראשית מדור מרתק זה. עוסק בהבאת שתי צדדים סותרים כשכל אחד על פי הבנתו הצדק עמו, בנוסף הפתרון הכל כך מסתבר והנדרש הופך את כל הסיפור לאיזה סיפור משעמם על אדם שרצה להדליק נרות חנוכה בכניסה לבניין ללא כל בית מנורה עד שבא שכן אחד והאיר את עיניו שכדאי להניח הנרות בתוך בית מנורה והוא הסכים.

שאלה רבני בית הבין

שאלה:

ראובן הזמין טכנאי לתקן לו מזגן שנתקלקל, הסיכום ביניהם הוא, שבאם לא יהיה באפשרותו לתקן את המזגן יקבל הטכנאי שכר 100 ₪ על הביקור, ואם יוכל לתקנו לא יקבל כלום על הביקור אלא על הפעולה שיתקנו אח"כ.

כשהגיע הטכנאי ראה שאכן אפשר לתקן את המזגן, וקבעו שיבוא למחרת ויתקן, אלא שלמחרת חלה הטכנאי ונבצר ממנו להגיע עד אחר כשבוע. הלך בעל המזגן והזמין טכנאי אחר ותיקנו. לאחר שבוע כשעמד הראשון מחוליו תבע את המזמין לשלם לו עכ"פ 100 ₪ דמי ביקור, מאחר שלא הביא לו עבודה. הצדק עם מי? תשובה: צריך בעל הבית לשלם על עלות הביקור – 100 ₪.

נימוק: כאמור, בשאלה נמצנו למדים שישנם שתי סיבות לחיוב בעל הבית: א. ביקור. ב. עבודה.

במקרה שלפנינו, בתחילה, עלות הביקור הייתה אמורה להיכלל בסכום התיקון, כפי שצייננו זאת הטכנאי. אלא שלמרבה הצער, לטכנאי נגרם אונס אשר מנע ממנו את ביצוע התיקון. אונס זה ניתן לדמותו למקרה במסכת בבא מציעא (דף עז). בו אם מדובר שאם אירע אונס שהמזמין לא היה אמור להעלות על דעתו יותר מהפועלים הדבר נחשב כאונס וההפסד על הפועלים. ולמקרה שלפנינו, בהקבלה לדברי הגמרא, אונס הטכנאי הוא הפסד הטכנאי, אלא שיש לבחון האם ההפסד הוא על התיקון ובכלל זה אף על הביקור הראשוני או שההפסד יהיה רק על עלות התיקון ואילו על הביקור יצטרך בעל הבית לשלם. ונראה שלגבי עלות הביקור צריך בעל הבית לשלם כיוון שבכל זאת הטכנאי השקיע מזמנו וממיומנותו כדי לאבחן את התקלה, דבר שכלל הנראה סייע לבעל הבית בהכניסו את הטכנאי השני לתיקון.

מולא טבא וגדיא יבא

ברנשי גיל ושמה, בהלל ובשבח נשנר בזה ברכה נאמנה קדם הרבנים הגאונים חברי היכל המשפט שהשמוחה במעונם ה"ה

הגאון רבי יהונתן קראם שליט"א
בני ברק

לרגל התמונתו לכתן פאר כר"מ בישיבת ישעי
הגאון רבי ישעיהו קראס שליט"א
ירושלים

לרגל שמחת הבר מצווה לבנו חיים הי"ד
הגאון רבי אברהם שפיגל שליט"א
סיגול

לרגל הולדת בנו למול טוב
הגאון רבי יואל מייזלעס שליט"א
ארה"ב

לרגל פדיון הבן לנכדו
הגאון רבי משה אסטיוויטשי שליט"א
דומ"צ בב"ס ארה"ב

לרגל הוצאת ספרו ש"ת הלכה למשה ולרגל הולדת הנכדים
הגאון רבי פנחס שלום ראטנבערג שליט"א
ארה"ב

לרגל נישואי בתו
הגאון רבי יעקב יואל ווינעפלד שליט"א
ארה"ב

לרגל הולדת הנכדה
הגאון רבי יחזקאל שיראז געלבשטיין שליט"א
ארה"ב

לרגל תגלחת בנו
מעומק ליבנו נאחל

רבני בית הבין הכרי ורבני בית הבין
הנחת בית הבין הכרי השלישי

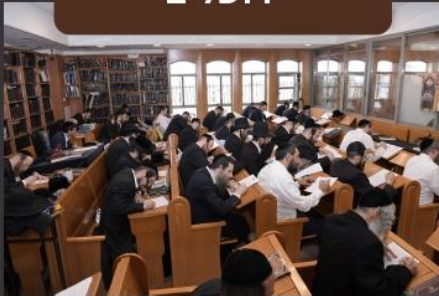

בית דין צדק
היכל המשפט

מעוניין לשמש כדומ"צ בבית ההוראה שע"י בית הדין?

ירושלים

בית שמש

בני ברק

בית הדין פותח את שערי
למסלול שימוש ייחודי בפרקטיקה
המעשית מתוך דיוני בית הדין

בתכנית

- שיעורים שבועיים על ידי רבנים ואנשי מקצוע בפרקטיקה המעשית.
- תכנית חזרה יחודית הכוללת סיכומים ומבחנים.
- עבודות מעשיות על החומר הנלמד, תיקי דיונים ועוד.

☎ **0733-831-747**

שלוחה 8

לקבוצות וכוללים

0556721426

ניתן לקבל פרוספקט במייל
m0733831747@gmail.com

🌐 hhamishpat.org